

Sygn. akt I USK 107/22

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania J. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Krakowie
o jednorazowe odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 marca 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie
z dnia 4 października 2021 r., sygn. akt VII Ua 66/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 4 października 2021 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczoną J. W. od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Nowej Huty z dnia 8 kwietnia 2021 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Krakowie z dnia 15 maja 2019 r., którą organ rentowy odmówił przyznania ubezpieczonej prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej, podnosząc, że komisja lekarska orzeczeniem z dnia 9 maja 2019 r. ustaliła, że uszczerbek na zdrowiu ubezpieczonej spowodowany chorobą zawodową wynosi 0%.

Ubezpieczona J. W. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 4 października 2021 r., zaskarżając ten wyrok w

całości i zarzucając naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c. i w związku z art. 233 § 1 k.p.c., art. 286 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. i w związku z art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c., a także naruszenie prawa materialnego, to jest art. 11 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1205 ze zm., dalej jako ustawa wypadkowa) w związku z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 233, dalej jako rozporządzenie z 2002 r.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wniosła o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia wynikającą z naruszenia przepisów postępowania oraz przepisów prawa materialnego powołanych w podstawach zaskarżenia.

Zdaniem skarżącej, Sąd drugiej instancji w sposób wadliwy sporządził uzasadnienie wyroku z dnia 4 października 2021 r., co miało istotny wpływ na wynik sprawy. Sąd ten pominął bowiem całkowicie ocenę wartości dowodowej przedłożonej przez skarżącą dokumentacji medycznej, naruszając tym samym art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c. dotyczący wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Tymczasem zgodnie z powołanymi przepisami Sąd drugiej instancji powinien w uzasadnieniu wyroku wskazać podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, a więc dokonać ponownej, w ramach kontroli merytorycznej orzeczenia wydanego w pierwszej instancji, oceny materiału dowodowego sprawy.

Skarżąca podniosła również, że opinia biegłego z zakresu ortopedii (dr n. med. W. P.) z dnia 23 lipca 2020 r., a zwłaszcza opinia uzupełniająca z dnia 21 stycznia 2021 r., są oczywiście wadliwe. Ich wadliwość objawia się w nieskonfrontowaniu się z tezą dowodową i zarzutami podniesionymi przez skarżącą w piśmie z dnia 21 października 2020 r., a także w wewnętrznej sprzeczności polegającej na stwierdzeniu, skarżąca cierpi na chorobę zawodową (tzw. łokieć

tenisisty) oraz odczuwa jej skutki w sytuacji przeciążenia kończyn górnych, a jednocześnie w uznaniu, iż nie ponosi ona z tego tytułu długotrwałego czy trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Uzasadniając naruszenie przepisów prawa materialnego, skarżąca podkreśliła z kolei, że Sąd drugiej instancji połączył wprost - przyjmując za biegłym - możliwość uzyskania jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej, o którym mówi art. 11 ust. 1 ustawy wypadkowej, z okolicznością odczuwania dolegliwości bólowych przez skarżącą. Innymi słowy, Sąd drugiej instancji stwierdził, że skarżącej nie przysługuje jednorazowe odszkodowanie z uwagi na to, iż odczuwa ból w sytuacji przeciążenia kończyn górnych, a nie są to stale odczuwalne, nieustające dolegliwości. Tymczasem ustawa wypadkowa nie uzależnia stwierdzenia uszczerbku na zdrowiu od dolegliwości bólowych. Zatem powiązanie przez Sąd drugiej instancji stwierdzenia uszczerbku na zdrowiu skarżącej z trwałością doświadczanych przez nią dolegliwości bólowych stanowi jaskrawe naruszenie przepisów prawa materialnego regulujących kwestię przyznania jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym)

środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPIUS 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów przede wszystkim z tej przyczyny, że zawarta w nim

argumentacja mająca uzasadniać wystąpienie deklarowanej we wniosku przesłanki przedsądu ogranicza się do przedstawienia stanu faktycznego sprawy wynikającego z dokonanej przez samą skarżącą własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, o czym dodatkowo może też świadczyć powołanie w ramach procesowej podstawy zaskarżenia art. 233 § 1 k.p.c. W istocie argumentacja ta stanowi więc próbę podważenia przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oceny materiału dowodowego oraz dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych, z których Sąd ten wyprowadził wniosek, że w wyniku choroby zawodowej skarżąca nie poniosła długotrwałego ani też stałego uszczerbku na zdrowiu i dlatego nie mogła nabyć prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej, o którym mowa w art. 11 ustawy wypadkowej. Samo wystąpienie schorzenia zawodowego (w przypadku skarżącej zwanego potocznie łokciem tenisisty) nie determinuje bowiem uszczerbku na zdrowiu, jeśli nie pociąga za sobą takiego naruszenia sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu. Tymczasem istniejący u skarżącej stan chorobowy nie powoduje upośledzenia funkcji stawów łokciowych, nadgarstkowych oraz funkcji chwytnej obu rąk. Brak jest zaników mięśniowych kończyn górnych, prawidłowy jest zakres ruchów zgięcia i prostowania łokcia oraz zakres pronacji i supinacji przedramion, także prawidłowa jest ruchomość obu nadgarstków, prawidłowe funkcje chwytne rąk, a punktowa bolesność w rzucie nadkłykci bocznych kości ramiennych występuje tylko przy głębokiej palpacji. Dyskomfort i ból występują ponadto w przypadku przeciążenia kończyny. W porównaniu do wcześniejszego badania można przy tym stwierdzić poprawę.

Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że powoływanie się na błąd w przeprowadzonej ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w

skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły właściwą podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Niezależnie od wyżej opisanych spostrzeżeń Sąd Najwyższy stwierdza, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku z całą pewnością spełnia wszystkie wymagania konstrukcyjne przewidziane w art. 387 § 2¹ k.p.c. dla uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji. Nie tylko bowiem potwierdza prawidłowość ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji, ale nadto zawiera dokonaną przez Sąd Okręgowy własną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego stanowiącą odpowiedź na zarzuty apelacyjne podniesione w tym zakresie. Zawiera także wyjaśnienie podstawy prawnej z przytoczeniem właściwych przepisów prawa materialnego (art. 11 ustawy wypadkowej oraz rozporządzenia z 2002 r.) i ich prawidłowej wykładni.

Sąd Najwyższy stwierdza, że oceniany wniosek oraz jego uzasadnienie nie przekonują również o kwalifikowanym naruszeniu art. 286 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c., z art. 227 k.p.c., art. 382 k.p.c. i z art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. W tym zakresie należy bowiem podkreślić, że dowód z opinii biegłych ma szczególny charakter, gdyż korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych (art. 278 § 1 k.p.c.). Z tego względu nie mają do niego zastosowania wszystkie zasady dotyczące postępowania dowodowego, w tym art. 217 k.p.c. W świetle art. 286 k.p.c., sąd ma bowiem obowiązek dopuszczenia dowodu z dodatkowej opinii tych samych lub innych biegłych, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona do sprawy zawiera istotne braki, sprzeczności, względnie nie wyjaśnia istotnych okoliczności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 r., I UK 345/14, LEX nr 1771399). Nie można natomiast przyjąć, iż sąd jest zobowiązany dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym przypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73, LEX nr 7404; z dnia 18 lutego 1974 r., II CR 5/74, LEX nr 7407; z dnia 15 listopada 2001 r., II UKN 604/00, PPIPS 2003 Nr 9, poz. 67). Potrzeba powołania innego biegłego powinna zatem wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1974 r., I CR 562/74, LEX nr 7607). Przy czym potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze

opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla strony tezy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNAPiUS 2003 nr 7, poz. 182; z dnia 29 listopada 2016 r., II PK 242/15, LEX nr 2202494). Tymczasem skarżąca naruszenie zaskarżonym wyrokiem powołanych wyżej przepisów wiąże wyłącznie z nieprzeprowadzeniem dowodu z opinii innego biegłego w sytuacji, w której krytycznie oceniła opinie (główną i uzupełniającą) wypowiadającego się w sprawie biegłego z zakresu ortopedii. Sąd drugiej instancji wyjaśnił jednak przyczyny, dla których uznał te opinie za miarodajne, a przez to mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych uwzględnionych w ramach subsumcji pod właściwe przepisy prawa materialnego. Co więcej, wyjaśnił też, dlaczego sygnalizowane przez skarżącą i potwierdzone w owych opiniach dolegliwości bólowe nie mogą zostać uznane za naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie jego czynności. Tylko takie naruszenie sprawności organizmu może być natomiast kwalifikowane jako uszczerbek na zdrowiu, o którym mowa w art. 11 ustawy wypadkowej.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżąca nie wykazała potrzeby poddania jej skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu ze względu na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.

ał